

Nem lehet könnyű forradalmár-gyerekek lenni. Mert nehéz elképzelni, hogy azok az aktív baloldali figurák, akik egész életüket képesek egy ügynek áldozni, mindeközben el tudnak látni olyan felelősségteljes feladatot is, mint a gyereknevelés. Más szempontból viszont kiállításuk mindig egy jobb, igazságosabb élethelyzet eléréséért történik, így a gyerekvállalás nemcsak hogy belefér, hanem egyenesen hajtóerőként munkálhat az utópikus elképzelések megvalósításáért folytatott küzdelemben.

Mucsi Emese

A FORRADALOM GYERMEKEINEK GYERMEKEI IS FORRADALMÁROK?

Joanna Lombard *Orbital Re-enactments* című videoinstallációja
– háttérben Lina Selander *When the Sun Sets It's All Red, Then It Disappears* című munkája
Fotó: Jean-Baptiste Béranger © Färgfabriken

Signe Johanessen *Bloodlines 1* és *Protector* című munkái
a *Children of the Children of the Revolution* című kiállításon

Fotó: Jean-Baptiste Béranger © Färgfabriken

A stockholmi Färgfabriken központi kiállítóterében megrendezett *Children of the Children of the Revolution* (A forradalom gyermekeinek gyermekei, kurátor: Jonatan Habib Engquist) című kiállítás öt olyan alkotót mutat be, akiknek szülei a hetvenes években csatlakoztak a „the green wave” (a zöld hullám) elnevezésű svédországi ellenurbanizációs mozgalomhoz, és a nagyvárosokból kivonulva, egymástól függetlenül, különböző falvakban telepedtek le családjaikkal. A ruralizációs kísérlet alanyaiként, a különböző rendhagyó mikroközösségekben felcseperedő gyerekek számára az alternatív életforma lett az alap, amivel annyit mindenképpen elértek a szülei, hogy fiaik és lányaik testileg legalábbis tiltakoznak a kapitalista világrend ellen. Nehezen kelnek időre például. A baloldali szellemben nevelkedett generáció említett tagjai számára a munkavállalás terén adekvát választásnak tűnhet a kötetlenebb művészsakma. A kiállítás azonban éppen arról szól, hogy ez a pálya is csak a piaczagda-

sági logika szerint szerveződik, illetve hogy a mindezzel nagyon is tisztában lévő öt alkotó a személyes történetekben gyökerező munkáival az alternatív életformákat is kritizálja. Két világ között mozogva, hiteles közvetítőként tudnak reflektálni az olyan ambivalenciát mutató jelenségekre, mint a szexuális forradalom alapvetően patriarchális felépítése, az egyenlőségben mégiscsak megjelenő hierarchia és a közösségből kirekesztés mechanizmusa – pont ötven évvel 1968 után.

Signe Johanessen (1978) a kiállításon látható művei közül háromnak az alapmotívuma egy ló. A hangárba lépve a *Protector* (Védelmező, 2018) rögtön magára vonja a figyelmet: egy alumíniumvázra erősített hatalmas lóbőr, amelyet ő maga feszített fel a keretre. A *Bloodlines 1* és a *Bloodlines 2* (Vérvonalak 1, 2, 2018) című munkák is ehhez az állathoz kötődnek. Johanessen ennek a rítusszerűen – de professzionális körülmények között – elpusztított lipicai lónak a vérért használva készítette

a Rorschach-teszt-szerű képeket. A három mű a *Thank you for carrying* (Köszönet a szállítáért) című projekt részeként jött létre, amelynek keretében 2015 óta egy gyermekkori trauma feldolgozásán munkálkodik az újrarájátszás és a remitologizáció módszerével. A vidékre elvonult családban szinte egyedüli gyermekkori társa kedvenc lova volt, aki, mint később megtudta, apja közreműködésével pusztult el. Negyedik alkotása, a *The Stag* (A szarvas, 2018) című videomunka műfajilag valahol a természetfilm és a legenda között helyezhető el. A mitologikus alakoknak tűnő főszereplők – egy idős férfi és egy idős nő – aranykori harmóniát idéző közösségben élnek a természettel, akadálytalanul kommunikálnak a filmben megjelenő szarvassal, és így róják lassan, norvégmintás pulcsiban azt az észak-norvégiai területet, ahol Johanessen nevelkedett a nyolcvanas években. A film zavarba ejtő: egy furcsa mikroközösségbe enged betekintést, amelyben ezúttal nem a fiú változott szarvassá.

Signe Johanessen *The Stag* (2018) című videomunkája a Färgfabrikenben

Fotó: Jean-Baptiste Béranger © Färgfabriken

Állókép Signe Johanessen *The Stag* (2018) című videomunkájából

© Färgfabriken

A Färgfabriken homlokzata.

A Färgfabrikent 1889-ben építtette Helge Palmcrantz, svéd feltaláló és iparmágnás. Palmcrantz az 1870-es években új aratógépeket, fűnyírókat és géppuskát tervezett, de 1902-ben már a ma Becker néven futó festékgyártó cég kezdte meg a termelést az épületben: szappant, művészeti kellékeket és ruhaanyagokat is gyártottak. Az 1970-es évektől már csak néhány raktárhelyiség maradt használatban. 1995-ben nyílt meg a Färgfabriken első kiállítása.

© Färgfabriken

A terem közepén szintén egy újrájátszáson alapuló munka helyezkedik el. Joanna Lombard (1972) *Orbital Re-enactments (Orbitális újrájátszások, 2010)* című többcsatornás videoinstallációjában a pszichodráma, az interjúzás és a filmkészítés eszközeit kombinálja. A mozgóképeken gyerekkori emlékek elevenednek meg négy helyszínen, és egy felfordult szülő-

gyerek viszonyt láttatnak: a kicsik önállóak, magukért felelnek; a nagyok mindenféle szabályt áthágva „gyerekeskednek”. Az emlékek egy része Ljusbackenből való, ahol a hatvanas években a legradikálisabb skandináv életmód-kísélet végrehajtása céljából állt össze egy kommuna, amelyben Lombard is nevelkedett. A közösség részben a „vissza a természetbe”,

a szabad szerelem és a személyes problémák színjátékon keresztüli feldolgozásának elvein alapuló, Otto Muehl-féle Aktionsanalytische Organisation mozgalomból inspirálódott, amellyel egy másik munkájában külön is foglalkozik Lombard. A videoinstallációban megjelenő történetek között található az egymás előtt fürdés zavaró élménye, valamint egy,

Kiállítási enteriőr Ylva Snöfrid festményinstallációjával

Fotó: Jean-Baptiste Béranger © Färgfabriken

Részlet Ylva Snöfrid *Father Paris 1967 with Wisdom Tooth and Mirrored Wisdom Tooth (2016–2017)* című diptichonjából

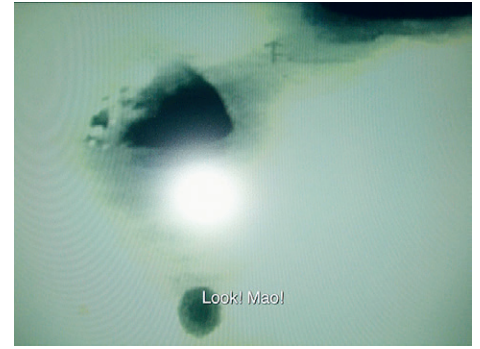
© Färgfabriken

Lina Selander: *When the Sun Sets It's All Red, Then It Disappears*, 2018, videoinstalláció
Fotó: Jean-Baptiste Béranger © Färgfabriken

Állóképek Lina Selander *When the Sun Sets It's All Red, Then It Disappears* (2018) című videoinstallációjából
© Färgfabriken

a közösségbe frissen érkezett lány első „próbájának” sztorija. Az új tag első nyilvános önfelzabardító tevékenysége – meztelenre vetkőzik a csoport előtt – alkalmával végigfolyik a menstruációs vér a lábán a lábán, amit a kommuna tagjai ujjongva fogadnak, és szinte rítusszerűen kenik szét egymás testén a közös élménnyel is erősítve az egymás közti köteléket. A történet egyszerű ábrázolásával mintha szintén egy család intim szférája válna nyilvánossá – egyszerre kínos és együttérző hatást gyakorolva a nézőre.

Ylva Snöfrid (1974) installációszerű festménykomplexumában többek között apjáról láthatunk egy diptichont (*Father, Paris 1967, with Wisdom Tooth and Mirrored Wisdom Tooth* [Apa, Párizs, 1967, bölcsességfoggal és tükrözött

bölcsességfoggal], 2016–7), aki hatvannyolcban Párizsban élt. Festői univerzumában olyan alaptémák jelennek meg, mint az apa figurája, az emlékezés, a halál vagy a szexualitás. *The Painter Studio in the Shadow World and Art in the Light of Conscience* (*Műterem az árnyékvilágban, művészet az értelem világosságánál*, 2017) installáció festményein fellelhető motívumok – nemi szervek, tükrök, kukucskálólyukak – Snöfrid különböző korokból származó referenciapontjait mutatják meg. Marcel Duchamp utolsó munkájától, az *Étant donné*től kezdve Andrej Rubljov ikonjain keresztül Diego Velázquez *Las Meninas*áig. Őt is a rítusszerű alkotói folyamat jellemzi, amely során legbelőbb titkait is kitarja a nézők előtt, felkelve ezzel a szegényt előhívó társadalmi normák ellen.

Ezeknél jóval hűvösebb művek kerültek be a kiállítás anyagába Lina Selander (1974) munkásságából. A *When the Sun Sets It's All Red, Then It Disappears* (*Amikor a nap lenyugszik, minden piros lesz, majd eltűnik*, 2008) című videoinstalláció Jean-Luc Godard *A kínai lány* (1967) című filmjén alapszik, amely Párizsban egy polgári lakásban játszódik, ahol öten – három fiú és két lány – marxista-leninista, maoista életelveiket taglalják. Selander munkája címét is a filmből emelte ki. Az eredeti helyen a marxizmus-leninizmus definíciója gyanánt mondja egyikőjük, azzal a kiegészítéssel: „*But in my heart the sun never sets*” („*De az én szívemben sosem nyugszik le a nap*”). Az installáció elemei a filmből, az 1968-as párizsi és stockholmi diáklázadásról készült

Részlet Nikolina Ställborn *Time Loop: Grälle 1946, Pälle 1976, Arw 2018* című munkájából
© Nikolina Ställborn

Egy látogató Nikolina Stållborn *Time Loop: Grålle 1946, Pålle 1976, Arw 2018* című munkáját nézi a Färgfabrikenben
Fotó: Jean-Baptiste Béranger © Färgfabriken

Nikolina Stållborn: *Deal With It*, 2018
Fotó: Jean-Baptiste Béranger © Färgfabriken

felvételekből, egy vietnami bombázás pillanatait ábrázoló képsorból és egy különleges részletből: a Sárga-folyóban úszó Maót megörökítő anyagból áll. A tíz év után újragondolt munkában Selander egyszerre mutat meg egy személyes történetet, amelyben az apával való viszony kerül a középpontba, illetve az előbbi tágabb kontextusát adó sztorit, a '68-as nyilvános eseményeket, egy forradalom történéseit. Az analóg fotográfia területéről érkezett Nikolina Stållborn (1972) *Time Loop: Grålle 1946, Pålle 1976, Arw 2018* (2018) című munkája a címben jelzett helyeken készült, mára már elveszett családi fényképekből indul ki. Egy VR-szemüvegbe bújva válik láthatóvá egy család, a tanyájuk előtt állva, kecskével, lóval. A 360°-os kép a stockholmi Skansenben készült, a világ legrégebbi szabadterei múzeumában. A századelőre visszamenő, falusi portrészítési szokásokat megidéző, megrendezett fotón a szereplők közül ketten Stållborn fiatal szüleit jelenítik meg, akik a légszennyezettség következményeitől tartva egy önellátó gazdaságot hoztak létre távol a városi környe-

zettől, Lappföld déli részén. Az identitása gyökereit kereső alkotó portréját a kiállításon bemutatott két másik munkája teszi teljessé. A *Fuzzy Brain (Borzolt agy, 2018)* a tanyáról elszármazott művész gondolati struktúráiba enged betekintést, míg az önségítő könyveket tartalmazó *Deal With It (Fogadd el, 2018)* a kiadványok mennyisége révén a jelenkori társadalmi elvárásrendszereknek való megfelelésért, a beilleszkedésért folytatott belső küzdelem bizonyítékait tárja elénk. '68 hatása ötven évvel később is érezhető Svédországban, ahol az emberi szabadságjogok védelme, a politikai korrektség kiemelt ügy – legalábbis a kiállítóterekben. A *Children of the Children of the Revolution* azért érdekes igazán, mert kicsit árnyalja ezt a látszólag az ideális felé tendáló állapotot. A fenti művészek nem választásuk szerint kerültek azokba a – továbbra is lehetséges alternatív jövőképként kezelt – baloldali irányelvek szerint szerveződő közösségekbe, amelyekben felnőttek, és általában a nemzetközi képzőművészeti színtér szereplőiként nem csak előnyeit

élvezik ennek a családi háttérnek. Az, hogy művészek, mégis nagy segítség számukra – és számunkra is –, mert így a képzőművészet eszközeivel képesek hozzáférhetővé tenni azokat az élményeket, érzéseket, tapasztalatokat is, amelyeket a kis közösségek tagjaiként éltek át vagy épp szenvedtek el egy-egy ilyen megvalósult utópiában. Tekinthetünk rájuk úgy is, mint együttélési kísérletek alanyaira, akik főként arról vallanak, hogy a gyakorlatban az utópiák általában másként működnek, mint képzeletben.

Children of the Children of the Revolution.
Stockholm, Färgfabriken.
2018. augusztus 19-ig.

LOGIC
IS
ALWAYS
WRONG

Julian Rosefeldt, Manifesto, 2015 © Julian Rosefeldt and VCA Bild Kunst, Bern 2018.

MANIFESTO

JULIAN ROSEFELDT FILMINSTALLÁCIÓJA
2018. MÁJUS 30. – AUGUSZTUS 12.

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MANIFESTO has been co-commissioned by the ACMI – Australian Centre for the Moving Image Melbourne, the Art Gallery of New South Wales Sydney, the Nationalgalerie – Staatliche Museen zu Berlin and the Sprengel Museum Hannover. The work is co-produced by the Burger Collection Hong Kong and the Ruhrtriennale. It was realized thanks to the generous support of the Medienboard Berlin-Brandenburg and in cooperation with Bayerischer Rundfunk.

Szakmai partner:

Együttműködő partner:

Médiatámogatók:

múlt-kor

VASÁRNAPI HÍREK

artmagazin

PESTI-41

FÖLDGÖMB

műtárgy.com

